

VIII Українська олімпіада з лінгвістики

13—14 березня 2021 р.

Розв'язок задачі командного туру

Лаху *спільний залік*

Слова мови лаху розпадаються на склади, що мають таку будову:

приголосний (*можливо, нульовий*) + голосний із (*можливо, нульовим*) тоном.

Слова впорядковуються спершу за початковим приголосним; якщо він однаковий — то за голосним; якщо і голосний такий самий, то за тоном; у випадку, якщо однаковим виявився увесь перший склад, то впорядкування відбувається за другим складом і т. д.

Алфавітний порядок приголосних, голосних і тонів є таким:

Приголосні	Голосні	Тони
нуль, қ, қх, к, кх, ғ, ғ, ч, чх, дж, т, тх, д, н, п, пх, б, м, х, г, ш, ж, ф, в, л	а, і, у, е, о, е, э, и, ә	нуль, á, â, à, ā, â', à'

Порядок приголосних можна охарактеризувати таким чином:

1. Список починається з нульового приголосного, тобто фактично голосні передують приголосним.
2. Спершу йдуть проривні, африкати та носові, впорядковані за місцем творення: від найбільш глибоких — увулярних — *қ* і *қх* до губних *п*, *пх*, *б*, *м*). Для одного й того самого місця творення першим іде глухий звук, далі його придиховий відповідник, потім — якщо є — дзвінкий, а останнім — коли є — носовий.
3. Далі подібним чином впорядковано щілинні звуки: за місцем творення, а коли місце творення однакове, то за дзвінкістю.
4. Замикає список звук *л*, який не можна віднести до жодної з попередніх категорій.

Порядок голосних має такі властивості:

1. Першим є голосний низького підняття *а*.
2. Далі — голосні переднього та заднього рядів в порядку від високих до низьких; серед двох голосних однакової висоти першим іде передній голосний, другим — задній.
3. Завершують список голосні середнього ряду: спершу високий *и*, далі середнього підняття *ә*.

Порядок тонів опишемо на суто графічному рівні:

1. Спочатку йде нульовий тон, тобто літера без позначок.
2. Далі маємо серію надрядкових знаків: *угору*, *вгору-вниз*, *униз*, *рівно*.
3. Останні по порядку тони утворено двома з цих же надрядкових символів (*угору-вниз* і *вниз*), але додатково з апострофом після голосного.

Завдання 1, початок:

№	Назва тварини
18б	аг̀̀аліп̀̀е
26б	ача́ңа́'
52а	а́ч̀е́қ̄а
30б	а́п̄́ч́і́қ̄а́қ̄а́
23б	а́п̄х̄а́'ңа́'
27а	і́к̄а́'і́м̄у́
30а	у́п̄ху́у́на́'ңа́'
23а	у́м̄е́
27б	е́д̄па
18а	э́қ̄а́ңа́'нэ́ма
26а	э́қ̄а́ж̄е́мі́т̄э́
52б	қ̄х̄а́'ча́п̄у́т̄э́'
4а	ка́к̄о́
48б	кі́к̄о́л̄о́
38а	кі́к̄о́'л̄о́'
46а	кх̄э́т̄э́
32б	кх̄і́ж̄й
43а	г̄у́ні
46б	г̄у́п̄х̄има
32а	г̄э́п̄у́л̄э́'
43б	г̄э́л̄е́қ̄а́
4б	ча́қ̄а́ш̄у́ні
48а	ча́к̄х̄э́пе
38б	ча́п̄х̄і́т̄у́
31а	ча́га́'к̄ін̄у́б̄е́

№	Назва тварини
35б	ча́'к̄х̄е́ві
12б	ч̀е́
44б	чо́ң̄е́'
34б	ч̄э́ң̄а́'е́
2а	ч̄й
44а	чх̄у́ңа́'
34а	чх̄у́п̄е́ңа́'
2б	чх̄у́м̄э́қ̄э́'
31б	ч̄хи
35а	дж̄ам̄е́
12а	дж̄ам̄э́қ̄э́
41б	дж̄й'п̄х̄има
6б	та́ма́
13б	тэ́т̄э́е́
40б	тэ́т̄э́ві
22б	тэ́п̄э́
19а	да́ш̄э́
40а	на́лу́пі́'
22а	н̄у́
19б	н̄у́'і́
41а	па́к̄э́ла́
6а	па́да́қ̄о́
13а	па́на́т̄э́
51б	па́лу́'
1б	па́лома

Завдання 1, продовження:

№	Назва тварини
15б	пākô'
29a	пíкōлō
47б	пўгџ'мџ'шў
37a	пўчхйлџ'
29б	пўшѐма
47a	пўфā
37б	пўтíқѐ'
51a	пѐқōлѐ'
1a	пѐпәлә
15a	пѐгўлі
17a	пѐчй
28a	пѐ'фў
50a	пхџ'қōлō
5a	пхйла
16a	мўтхѐ'қхѐқў
3б	мѐмўчйгәлә
5б	мџ'ңā'па
16б	мџ'нā'
3a	хāмџ'
17б	хíкō'ма
28б	хѐхәма
50б	хџвā'
42б	гџмѐқў
9a	гџ'
24a	гйджйңā'нā'ма

№	Назва тварини
14a	гәләпхи
21a	шйчй
49б	ше
14б	шѐшйңā
21б	шй'тā'ңѐ'
49a	шй'тā'жѐ
42a	фā'кхџ'
9б	фā'джџлџ
24б	фā'пѐ
7б	фā'пхйвāқџ
39б	фā'шагѐ
10б	фā'шў
36a	фā'лā'пхў'
25б	фíкō'ма
20a	вāпўма
36б	вā'қхѐпѐ
25a	вѐ
20б	вйчōнѐ'
7a	вйнѐмѐнй
39a	лапо
10a	лāгā'
11a	лāқџ'
45б	лѐңā'
8б	лџтўма
33a	лџ

Завдання 2:

№	Назва рослини
14	апу
33	авê
25	ápô
36	áпхè'
38	іпху
48	èте
44	қэпхеші'
27	қхêнума
10	кашô'чê
1	кхâ'дôчê
13	кхйжй
45	гô
39	ңâ'éшівê'
31	чàші
19	чочè
15	чхұпі
23	чхè'пôнê'
9	чхò'
43	джа'
50	томê
42	тôкэчè
28	тôтêмұ
49	тхôнâ'
26	тхôмêші
41	данêчè

№	Назва рослини
8	нô'нô
4	пічè
22	піпâô
11	пұчхэ
5	пхâ'кхê'
17	пхâ'кучè
16	пхò'ші
46	пхêжôчè
21	бйнічè
6	макучè
32	мâ'ңô'ші
47	мêчâ
20	хâпиджібэ
40	хугô
30	гâ
12	гôчаô
35	шама
37	шâлâ
34	жаâ'
24	жйхôма
3	фâ'кхò'вê'
29	вâ
18	вê'
7	ла
2	лôкхâ